

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Povinnost mlčenlivosti lékaře z hlediska trestního práva

Jednou z významných povinností, která je uložena pracovníkovi ve zdravotnictví, je i povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem svého povolání, a to s výjimkou případů, kdy skutečnost sděluje se souhlasem ošetřované osoby nebo kdy byl této povinnosti zproštěn nadřízeným orgánem v důležitém státním zájmu.

Jednou z významných povinností, která je uložena pracovníkovi ve zdravotnictví, je i povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem svého povolání, a to s výjimkou případů, kdy skutečnost sděluje se souhlasem ošetřované osoby nebo kdy byl této povinnosti zproštěn nadřízeným orgánem v důležitém státním zájmu.

Z dikce zákona o péči o zdraví lidu tak jasně vyplývá, že lékař je kromě zákonem stanovených výjimek zásadně povinen zachovávat lékařské tajemství. Jde o zákonem uloženou povinnost, jejíž nedodržení je sankcionováno dle Disciplinárního řádu České lékařské komory.

Povinnost mlčenlivosti lékaře je však v některých případech prolomena v českém trestním právu. V první řadě se lze zmínit o § 168 trestního zákona, který upravuje trestný čin neoznámění trestného činu. Podle tohoto ustanovení je trestný ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví o spáchání jednoho z vymezených trestných činů a takový trestný čin bez odkladu oznámí státnímu zástupci, policejnímu orgánu či v případě vojáka náčelníkovi či veliteli. Této oznamovací povinnosti je zbaven pouze advokát nebo advokátní koncipient, který se dozví o spáchání trestného činu v souvislosti s výkonem advokacie nebo právní praxe.

Vzhledem k tomu, že kromě advokáta a advokátního koncipienta trestní zákon jinou výjimku z oznamovací povinnosti nestanoví, vztahuje se oznamovací povinnost i na lékaře. Z dané věci vyplývá, že když lékař dostojí své povinnosti oznámit trestný čin, o jehož spáchání se dozvěděl v souvislosti s výkonem svého povolání, není toto jednání považováno za porušení povinnosti mlčenlivosti, jež je mu jinak uložena.

Osoba lékaře však může být důležitá i z jiného hlediska například při poskytování součinnosti orgánům činným v trestním řízení. Velmi často je pro úspěšné dokazování v trestním řízení potřebná lékařská dokumentace a je tak nutné řešit otázku, zda-li má lékař povinnost vydat lékařskou dokumentaci orgánům činným v trestním řízení. Podle trestního řádu je každý, kdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení, ji na vyzvání předložit nebo i vydat, je-li třeba tuto věc zajistit pro účely trestního řízení. Tato ediční povinnost se však nevztahuje na listinu, jejichž obsah se týká okolností, o které platí zákaz výslechu, ledaže došlo k zproštění povinnosti zachovat věc v tajnosti nebo ke zproštění povinnosti mlčenlivosti. Zdravotní dokumentaci lze však odůvodněně považovat za listinu, na kterou se tato omezená ediční povinnost vztahuje. Listinu by pak byl lékař oprávněn vydat pouze tehdy, jestliže byl projevem vůle pacienta vůči němu samotnému zproštěn povinnosti mlčenlivosti.

Pokud je lékař vyslýchán jako svědek, je nutno zkoumat, zda-li se na případ nevztahuje zákaz výslechu. Podle § 99 odst. 2 trestního řádu totiž svědek nesmí být vyslýchán, jestliže by svou výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže byl této povinnosti

příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěn. I zde je tedy potřebný projev vůle pacienta adresovaný lékaři, kterým ho zprošťuje povinnosti mlčenlivosti.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)